

PROGRAMOS „ERASMUS+“ AUKŠTOJO MOKSLO SEKTORIAUS MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIŲ ASMENŲ MOBILUMO PROJEKTŲ ADMINISTRAVIMO IR FINANSŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

Programa „Erasmus+“ (toliau – Programa) yra Europos Sąjungos rėmimo programa, suteikianti mokymosi ir tobulėjimo galimybių įvairaus amžiaus, statuso, profesijų asmenims bei galimybę įvairioms organizacijoms įgyvendinti programos kriterijus atitinkančius projektus. Programa grindžiama daugiau kaip trisdešimties metų Europos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programų pasiekimais tiek europine, tiek tarptautine partneryste. 2021-2027 m. naujajame Programos etape stiprinamos pastangos suteikti daugiau galimybių didesniai dalyvių skaičiui ir platesniam institucijų ratui, ypatingą dėmesį skiriant kokybiniam poveikiui ir prisidedant prie įtraukesnės ir darnesnės visuomenės kūrimo. Viena svarbiausių 2021-2027 m. naujojo Programos etapo prioritetinių sričių – mažiau galimybių turinčių asmenų įtrauktis.

„Programos „Erasmus+“ aukštojo mokslo sektoriaus mažiau galimybių turinčių asmenų mobilumo projektų administravimo ir finansų valdymo tvarkos aprašas“ (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Programos vadovo aktualia versija¹, „Europos Komisijos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso Įtraukties ir įvairovės strategija“² (toliau - Strategija).

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Programos vadovo aktualioje versijoje, mažiau galimybių turintis asmuo išskiriamas kaip asmuo, kuris dėl ekonominių, socialinių, kultūrinių, geografinių ar sveikatos priežasčių, migrantų kilmės, arba dėl negalios ir mokymosi sunkumų ar kitų priežasčių, įskaitant Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje nurodytas priežastis, dėl kurių gali būti diskriminuojama, negali veiksmingai naudotis Programos teikiamomis galimybėmis.

1.2. Pagal Programos vadovo taisykles, siekiant aktyvaus Lietuvos mokslo ir studijų institucijų (toliau – Lietuvos MSI) studentų ir darbuotojų dalyvavimo mobilumo veiklose, Lietuvos MSI turi užtikrinti visų visuomenės sluoksnių dalyvių lygiateisį ir sąžiningą prieinamumą ir kitas galimybes. Skatinama, kad į Programos mobilumo veiklas būtų įtraukiami ir mažiau galimybių turintys dalyviai, įskaitant su fizine, psichine ar kita negalia turinčius dalyvius, taip pat studentus, auginančius vaikus, dirbančius, studijuojančius profesionalius sportininkus bei visų studijų sričių studentus, kurie gali būti nepakankamai atstovaujami mobilumo veiklose.

1.3. Vadovaujantis Programos vadovo aktualia versija ir Strategija, kiekvienai Lietuvos MSI pavedama nustatyti ir patvirtinti:

¹ Programos „Erasmus+“ vadovo aktualia versija <https://erasmus-plus.lt/programa/programos-vadovas/>

² Europos Komisijos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso Įtraukties ir įvairovės strategijos įgyvendinimo gairės <https://erasmus-plus.lt/wp-content/uploads/2021/05/Erasmus-itraukties-ir-ivairoves-strategijos-igyvendinimo-gaires.pdf>

1.3.1. institucijos mažiau galimybių turinčių asmenų (studentų, absolventų, dėstytojų ir personalo darbuotojų), įskaitant studentus ir absolventus iš trečiųjų šalių, kurios nėra asocijuotosios Programos šalys, dalyvaujančių Programos mobilumo veiklose, grupių sąrašą ir dokumentų, įrodančių atitikimą kiekvienai grupei, sąrašą;

1.3.2. institucijos vidaus atrankos procedūras, kuriomis užtikrinamas mažiau galimybių turinčių asmenų, nepriklausomai nuo jų kilmės, socialinio, ekonominio ir kito statuso, vienodų dalyvavimo Programoje galimybių suteikimas;

1.4. Socialiai remtinų dalyvių grupės įtraukimo atveju (kai skiriama papildoma dotacija pagal fiksuotą dydį, 3.1.1. punktas), institucijos partnerės iš Programos neasocijuotųjų trečiųjų šalių turi priimančiajai Lietuvos MSI pateikti atitinkamą socialiai remtino dalyvio statusą patvirtinanti dokumentą/-us pagal siunčiančioje šalyje taikomus nacionalinius reikalavimus.

1.5. Lietuvos MSI Švietimo mainų paramos fondo (toliau – Fondas) organizuojamų patikrų (sisteminių patikrų, auditų ir kt.) metu bus prašoma pateikti išlaidas pagrindžiančius dokumentus dėl mažiau galimybių turinčių dalyvių finansavimo.

II. MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIŲ ASMENŲ DALYVAVIMAS PROGRAMOS VEIKLOSE

2.1. Strategijoje yra išskiriamos šios pagrindinės priežastys, lemiančios nepakankamą mažiau galimybių turinčių dalyvių įsitraukimą į mobilumo veiklas:

2.1.1. Negalia (fiziniai, psichiniai, intelekto ar jutimo sutrikimai, kurie gali trukdyti visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime tokiomis pačiomis sąlygomis kaip kitiems);

2.1.2. Sveikatos problemos (sveikatos problemos, įskaitant sunkias ligas, lėtines ligas, medicininius sutrikimus ar bet kokią kitą su fizine ar psichine sveikata susijusią situaciją, neleidžiančią dalyvauti programose);

2.1.3. Švietimo sunkumai (asmenys nebaigę mokyklos, (nesimokantys, nedirbantys), žemos kvalifikacijos suaugusieji ir kt.);

2.1.4. Kultūriniai skirtumai (užsienio kalbos nemokėjimas ir kultūrinių skirtumų baimė, migrantai ar pabėgėliai, tautinei ar etninei mažumai priklausantys žmonės, gestų kalbos vartotojai ir k.t.);

2.1.5. Socialinės kliūtys (žemi socialiai įgūdžiai, (buvę) nuteistieji, (buvę) narkotikų ar alkoholio vartotojai ir k.t. Taip pat, kliūtys dėl šeimyninių aplinkybių, vieniši tėvai, globėjai, našlaičiai, gyvenantys institucinėje globoje ir kt.);

2.1.6. Ekonominės kliūtys (žemas pragyvenimo lygis, mažos pajamos, besimokantieji, kurie turi dirbti, kad išlaikytų save, ilgalaikis nedarbas, skurdas, benamystė, skolos ir kt.);

2.1.7. Diskriminacija (susijusi su lytimi, amžiumi, etnine priklausomybe, religija, įsitikinimais, seksualine orientacija, negalia);

2.1.8. Geografinės kliūtys (susijusios su gyvenimu atokiose ar kaimo vietovėse, periferiniuose / atokiausiuose regionuose, priemiesčiuose (ribotas viešasis transportas, prastos sąlygos) ir kt.).

2.2. Atkreiptinas dėmesys, kad priežasčių, lemiančių nepakankamą mažiau galimybių turinčių dalyvių įsitraukimą į mobilumo veiklas sąrašas nėra baigtinis. Lietuvos MSI turi galimybę šį sąrašą papildyti pagal poreikį. Sąrašas tvirtinamas, vadovaujantis vidine institucijos tvarka.

III. PAPILDOMOS INDIVIDUALIOS DOTACIJOS, SKIRTOS MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINTIEMS ASMENIMS, TIPAI IR DYDŽIAI

3.1. Siekiant remti Strategijos įgyvendinimą Programa papildomai remia mažiau galimybių turinčių asmenų dalyvavimą mobilumo veiklose. Lietuvos MSI turi galimybę papildomai remti mažiau galimybių turinčius išvykstančius Aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumo projektų (toliau – KA131 mobilumo projektai) ir išvykstančius bei atvykstančius Aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumo projektų su neasocijuotomis trečiosiomis šalimis (toliau – KA171 mobilumo projektai) studentus ir absolventus³ dviem būdais:

3.1.1. skiriant papildomą individualią dotaciją (pagal fiksuotą dydį):

3.1.1.1. ilgalaikio mobilumo atveju⁴ - 250,00 Eur per mėnesį;

3.1.1.2. trumpalaikio mobilumo atveju: vienkartinė 100,00 Eur dotacija (kai mobilumo trukmė 5-14 dienų), vienkartinė 150,00 Eur dotacija (kai mobilumo trukmė 15-30 dienų).

3.1.2. skiriant papildomą individualią dotaciją (pagal realiai patirtas išlaidas):

3.1.2.1. Fondui teikiama paraiška⁵ dėl papildomos dotacijos Programos dalyviams, *kuriems dėl fizinės, psichinės ar kitos negalios* reikalinga papildoma parama dalyvauti mobilumo projektuose, remiantis realiai patirtomis išlaidomis.

3.2. Paraiškos Fondui dėl papildomos dotacijos, remiantis realiai patirtomis išlaidomis, gali būti teikiamos dėl šių Programos dalyvių:

3.2.1. 2020 m. Programos kvietimo teikti paraiškas KA103 ir KA107 mobilumo projektų atveju: išvykstančių Lietuvos MSI studentų, absolventų, dėstytojų ir kito personalo darbuotojų; atvykstančių užsienio aukštųjų mokyklų, įmonių ar organizacijų atstovų dėstytojų vizitui iš Programos šalių ir šalių Partnerių; atvykstančių užsienio studentų iš šalių Partnerių; atvykstančių dėstytojų ir kito personalo darbuotojų mokymosi vizitui iš Programos šalių įmonių ar organizacijų ir šalių Partnerių;

3.2.2. 2021 m., 2022 m., 2023 m., Programos kvietimų teikti paraiškas KA131 mobilumo projektų atveju: išvykstančių Lietuvos MSI studentų, absolventų, dėstytojų ir kito personalo

³ Neseniai mokslus baigę absolventai programoje gali dalyvauti 12 mėnesių po mokslų baigimo. Jei dalyviai, baigę mokslus, atlieka privalomąją civilinę arba karo tarnybą, tinkamumo laikotarpis pratęsiamas tiek, kiek trunka ta tarnyba.

⁴ Studentų mobilumas studijų tikslais nuo 2 mėnesių (arba vieno akademinio semestro ar trimestro) iki 12 mėnesių.

Studentų mobilumas stažuotės (mokomosios praktikos) tikslais: 2–12 mėnesių.

Doktorantų mobilumas studijų ir (arba) stažuotės (mokomosios praktikos) tikslais: 5–30 dienų arba 2–12 mėnesių (įskaitant, jei planuojama, papildomą stažuotės (mokomosios praktikos) laikotarpį).

⁵ Aktualią paraišką dėl papildomos dotacijos versija <https://erasmus-plus.lt/programa/papildoma-parama-aukstojo-mokslo-studentams/>

darbuotojų; atvykstančių užsienio įmonių ar organizacijų atstovų dėstymo ar mokymosi vizitui iš Programos šalių, t. y. Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių ir Programos asocijuotųjų trečiųjų valstybių;

3.2.3. 2022 m., 2023 m., Programos kvietimų teikti paraiškas KA171 mobilumo projektų atveju: išvykstančių Lietuvos MSI studentų, absolventų, dėstytojų ir kito personalo darbuotojų į trečiąsias šalis, kurios nėra asocijuotosios Programos šalys; atvykstančių užsienio studentų, absolventų, dėstytojų ir kito personalo darbuotojų; užsienio įmonių ar organizacijų atstovų dėstymo vizitui iš trečiųjų šalių, kurios nėra asocijuotosios Programos šalys.

3.3. Studentams ir absolventams, kuriems skiriama 3.1.1. punkte nurodyta individuali papildoma dotacija, gali būti skiriama ir 3.2. punkte nurodyta individuali papildoma dotacija, jeigu studentas ar absolventas turi fizinę, psichinę ar kitą negalią. Tuo atveju, kai studentui ar absolventui yra skiriama 3.1.1. ir 3.2. punktuose nurodyta individuali papildoma dotacija, Lietuvos MSI turi užtikrinti, kad prašymai skirti papildomą fiksuotą dotaciją ir papildomą dotaciją, remiantis realiai patirtomis išlaidomis, būtų tinkamai pagrįsti ir dengtų skirtingas tos pačios veiklos išlaidas.

IV. MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIŲ DALYVIŲ MOBILUMO ORGANIZAVIMAS

4.1. Lietuvos MSI, teikiančioms Fondui 2021 m. ir/arba 2022 m. ir/arba 2023 m. Programos kvietimo paraišką dėl papildomos dotacijos dalyviams, kuriems dėl fizinės, psichinės ar kitos negalios reikalinga papildoma parama dalyvauti mobilumo projektuose, remiantis realiai patirtomis išlaidomis, ir gavusioms finansavimą yra skiriama 100,00 Eur fiksuota norma už mažiau galimybių turinčio dalyvio mobilumo organizavimą.

4.2. Lietuvos MSI, teikiančioms Fondui 2020 m. Programos kvietimo paraišką dėl papildomos dotacijos dalyviams, kuriems dėl fizinės, psichinės ar kitos negalios reikalinga papildoma parama dalyvauti mobilumo projektuose, remiantis realiai patirtomis išlaidomis, ir gavusioms finansavimą 100,00 Eur fiksuota norma už mažiau galimybių turinčio dalyvio mobilumo organizavimą nėra skiriama.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

5.1. Lietuvos MSI, turinčios „Erasmus“ aukštojo mokslo chartiją (ECHE), atsakingos už visų Programos dalyvių, nepriklausomai nuo jų kilmės, socialinio, ekonominio ir kito statuso, vienodų dalyvavimo Programoje galimybių suteikimą. Siekiant užtikrinti efektyvų mažiau galimybių turinčių asmenų įsitraukimą į Programos veiklas, Lietuvos MSI rekomenduojama:

5.1.1. parengti ir pagal vidines institucijos tvarkas patvirtinti mažiau galimybių turinčių Programos dalyvių komunikacijos, atrankos ir informavimo procedūras;

5.1.2. institucijų interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose ir kitose sklaidos platformose skelbti aktualią ir savalaikę (prieš, per ir po mobilumo) informaciją apie Programos priemones mažiau galimybių turintiems asmenims.